

**Uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Środowiska
w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów
z dn. 15 czerwca 2016 r.**

Szanowna Pani
Oliwia Jóźwicka
Departament Gospodarki Odpadami
Ministerstwo Środowiska
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
oliwia.jozwicka@mos.gov.pl

Niżej podpisane pozarządowe organizacje ekologiczne wyrażają poparcie dla przyjętej w rozporządzeniu koncepcji selektywnej zbiórki odpadów, zwłaszcza obligatoryjnego oddzielnego zbierania bioodpadów i wydzielenia innych frakcji surowcowych. Szybkie wprowadzenie rozporządzenia pozwoli dostosować krajowy system gospodarki odpadami komunalnymi do aktualnych wymogów stawianych przez dyrektywę ramową o odpadach.

Uważamy jednak, że aby możliwe było zrealizowanie poziomów selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów proponowanych w pakiecie o gospodarce o obiegu zamkniętym, konieczne będą szersze zmiany w krajowym prawie dotyczącym odpadów. Nowelizacji będzie wymagać zarówno ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, jak i ustawa o odpadach oraz towarzyszące im rozporządzenia. Wstępne propozycje zmian przekazaliśmy na spotkaniu z Ministerstwem Środowiska w dn. 20 czerwca 2016 r.¹ Zmiany powinny dotyczyć zwłaszcza:

- wprowadzenia opłaty za wytwarzane odpady przez mieszkańców w formie PAYT (płacisz za tyle, ile wytwarzasz), co skutecznie będzie zachęcać do zmniejszenia ilości odpadów niesegregowanych/reszkowych;
- znaczącego zwiększenia kar za (a) brak segregacji odpadów; (b) pozbywanie się odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych;

¹ http://www.otzo.most.org.pl/zwe/GOZ_stanowisko_POE_06-2016.pdf

- wprowadzenia rozliczania gmin z osiągniętych poziomów recyklingu poprzez udokumentowanie sprzedaży surowców w formie karty przekazania odpadów i faktury VAT;
- po 2020 roku odejścia od obowiązku dostarczania zmieszanych/resztkowych odpadów komunalnych do RIPOK i PRIPOK, na rzecz swobodnego wyboru przez gminy instalacji spełniającej kryteria BAT.

Poniżej przedkładamy szczegółowe uwagi do projektu rozporządzenia.

Lp.	Pierwotna treść zapisu z rozporządzenia MŚ	Proponowana przez opiniującego zmiana treści zapisu	Uzasadnienie
1.	W projekcie rozporządzenia nie określono warunków zbierania zmieszanych {resztkowych} odpadów komunalnych.	Proponujemy w §3.1 dodać ustęp 6 w brzmieniu: <i>odpady zmieszane {resztkowe}</i> i w §4 dodać ustęp 6 o brzmieniu: <i>Odpady zmieszane {resztkowe} zbiera się w pojemnikach lub workach koloru czarnego, oznaczonych napisem „Odpady zmieszane {resztkowe}”.</i>	<p>Celem rozporządzenia jest m.in. ujednoczenie standardów kolorystycznych zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju. Brak jednoznacznego określenia kodu kolorystycznego dla odpadów zmieszanych {resztkowych} będzie prowadzić do dowolnego jego definiowania przez samorząd, a tym samym będzie komplikować ich zbiórkę po stronie wytwórców, jak ich przetwarzanie przez przedsiębiorców. Zwracamy uwagę, że konieczne jest zawężenie dostępnych kodów kolorystycznych, choćby z uwagi na stosowanie niektórych kolorów przez służbę zdrowia (definiowane przez Ministra Zdrowia – obecnie brak aktualnego rozporządzenia) oraz przyjęty kod kolorystyczny w innych krajach członkowskich UE.</p> <p>Postulujemy także o wprowadzenie definicji odpadów resztkowych do słowniczka ustawy o odpadach, która różnicowałaby ten typ odpadów od zmieszanych odpadów komunalnych, zgodnie z propozycjami pakietu o gospodarce o obiegu zamkniętym.</p>

2.	W projekcie rozporządzenia nie określono warunków zbierania odpadów ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.	Proponujemy w §4 dodać ustęp 5 o brzmieniu: <i>Odpady ulegające biodegradacji w tym szczególnie bioodpady (z wyłączeniem produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego) zbiera się w pojemnikach brązowych lub workach przezroczystych z oznaczeniem "BIO". Jeżeli w pojemnikach znajdują się odpady ulegające biodegradacji zebrane w workach z materiału nie spełniającego wymagania normy PN-EN 13432:2002 (np. folia niekompostowalna), to taką frakcję uznaje się za odpad komunalny zmieszany.</i>	Jasne i powszechne zdefiniowanie koloru pojemnika na bio jest kluczowe dla skutecznej zbiórki tej frakcji. W innym przypadku gminy będą używały pojemników dowolnych, wprowadzając użytkowników w zakłopotanie. Z punktu widzenia jakości zbiórki selektywnej wszystkich założonych frakcji, skuteczne oddzielenie frakcji biodegradowalnej jest warunkiem sukcesu czyli uzyskania wysokiej czystości selektywnie zbieranych odpadów. Zastosowanie zbiorczych worków przezroczystych do zbiórki odpadów biodegradowalnych z terenów osiedli o niskiej zabudowie wynika z konieczności kontroli jakości, gdyż dodatkowe późniejsze segregowanie odpadów biodegradowalnych jest wyjątkowo uciążliwe.
3.	W projekcie rozporządzenia nie określono warunków zbierania popiołów z palenisk gospodarstw domowych	Proponujemy w §4 dodać ustęp 6 o brzmieniu: <i>W miejscowościach, gdzie regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, nie przewiduje dodatkowego selektywnego zbierania popiołów z gospodarstw domowych, zbiera się je wyłącznie w pojemnikach na odpady zmieszane (reszkowe) jako odpad komunalny zmieszany.</i>	Popiół jest odpadem wyjątkowo szkodzącym procesom i instalacjom przetwarzania odpadów. Jego wysoki odczyn spowalnia albo wręcz hamuje procesu kompostowania odpadów frakcji biodegradowalnej. Pomijając już jego skład chemiczny, który ze względu na rozmaite paliwa stosowane przez mieszkańców, jest czasami bardzo toksyczny. Optymalną zarówno dla jakości frakcji odzysku materiałowego jak i odzysku organicznego byłaby praktyka selektywnego zbierania popiołów. W ostateczności trzeba jasno wskazać miejsce deponowania popiołów poza pojemnikami do zbiórki selektywnej.
4.	§ 2 ust 2. Pojemniki, o których mowa w ust. 1, ze względu na zbierane frakcje odpadów wykonuje się z materiałów zapewniających zabezpieczenie zbieranych odpadów przed działaniem niepożądanych	Proponujemy następujące brzmienie §2 ust 2: <i>Pojemniki, o których mowa w ust. 1, zapewniają zabezpieczenie i ochronę zebranych odpadów przed działaniem niepożądanych czynników</i>	Obecne brzmienie §2 ust 2 określa właściwości, które ma posiadać materiał, z którego będzie wykonany pojemnik, a nie sam pojemnik. Przy takim brzmieniu przepisu można uznać, że pojemnik na papier wykonany z siatki stalowej pokrytej odpowiednią farbą, będzie spełniał wymagania, bo

	czynników zewnętrznych.	<i>zewnętrznych, w szczególności mogących pogorszyć jakość zbieranej frakcji odpadów dla przyszłych procesów ich przetwarzania.</i>	materiał je spełnia. Dlatego też proponujemy skorzystać ze sposobu określenia cech pojemnika z poprzedniego rozporządzenia (Dz.U. 2005 nr 219 poz. 1858)
5.	Nowy ustęp w §4.	Proponujemy dodać do §4 ustęp 7 w brzmieniu: <i>Na pojemnikach i workach, o których mowa w ust. 1-6 umieszcza się dodatkowe informacje, w formie piktogramów lub tekstowej, ułatwiające segregację odpadów komunalnych przez mieszkańców gminy.</i>	Aby poprawić jakość selektywnej zbiórki odpadów, mieszkańcy powinni być dobrze poinformowani jakie odpady mogą (lub nie mogą) wrzucać do poszczególnych pojemników i worków. Informacja umieszczona na pojemnikach i workach jest łatwiej dostępna i trwalsza niż przekazywana w formie ulotek lub za pośrednictwem Internetu.
6.	§5. Wymóg selektywnego zbierania odpadów przez gminę, uważa się za spełniony, jeżeli mieszkańcy gminy mają zapewnione warunki do wydzielania frakcji odpadów komunalnych, o których mowa w §3 ust. 1.	Proponujemy następujące brzmienie §5: <i>Wymóg selektywnego zbierania odpadów przez gminę, uważa się za spełniony, jeżeli</i> <i>1) mieszkańcy gminy mają zapewnione warunki techniczne i organizacyjne do wydzielania frakcji odpadów komunalnych, o których mowa w §3 ust. 1;</i> <i>2) w pojemnikach lub workach na zmieszane {resztkowe} odpady komunalne, odbieranych od właścicieli nieruchomości, którzy złożyli deklarację o selektywnym odbiorze odpadów, nie znajdują się frakcje surowcowe wymienione w §3 ust. 1 pkt 1-5.</i>	Obecne brzmienie §5 nie precyzuje dodatkowych cech „zapewnienia warunku do wydzielania frakcji odpadów”. Tym samym, można przyjąć, że ustawiony w centrum gminy jedno gniazdo pojemników, zapewnia wszystkim mieszkańcom możliwość wydzielania poszczególnych frakcji. Także tym mieszkającym od gniazda pojemników w odległości 10 km. Warunki te muszą być określone co najmniej jako techniczne (rodzaj oraz liczba pojemników i worków) i organizacyjne (gęstość rozmieszczenia pojemników częstotliwość opróżniania pojemników). Dodatkowym warunkiem spełnienia obowiązku selektywnej zbiórki przez gminę musi być usprawnienie kontroli nad poziomem segregacji odpadów przez mieszkańców, którzy złożyli odpowiednią deklarację o niższej stawce opłat za wytwarzane odpady – o selektywnym ich zbieraniu i odbieraniu. Przy braku uwzględnienia tego warunku, rozporządzenie wprowadzi realnie jedynie zmianę ilościową w postaci dodanych pojemników i nie wpłynie istotnie na efektywność i jakość systemu selektywnej zbiórki odpadów.

7.	§6. Obowiązek zapewnienia pojemników, o których mowa w §2 ust. 1, w określonym kolorze realizuje się w terminie nie dłuższym niż 5 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia, natomiast oznakowanie pozwalające na właściwe selektywne zbieranie w nich odpadów w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.	Proponujemy następujące brzmienie §6: <i>Obowiązek zapewnienia pojemników, o których mowa w §2 ust. 1, realizuje się w terminie nie dłuższym niż 2 lata od dnia wejścia w życie rozporządzenia, natomiast oznakowanie pozwalające na właściwe selektywne zbieranie w nich odpadów w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.</i>	Obecne brzmienie §6 wskazuje, że wprowadza się długi okres przejściowy (5 lat) na dostosowanie pojemników do właściwego koloru. Tego typu rozwiązanie premiuje gminy, które łamały prawo, przez prowadzenie zbiórki w pojemnikach o kolorze niezgodnym z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2005 nr 219 poz. 1858). Stąd proponujemy skrócić okres dostosowania się samorządu do rozporządzenia do maksimum 2 lat.
----	---	---	---

Lista organizacji zgłaszających uwagi i opinii do projektu z dnia 15 czerwca 2016 r. rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów:

1. Europejskie Biuro Ochrony Środowiska, wasteresource@eeb.org
2. Fundacja Alter eko, fundacja@altereko.pl
3. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”, krukowska@zielonaakcja.pl
4. Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju, ine@ine-isd.org.pl
5. Fundacja SAPIENS, fundacja.sapiens@gmail.com
6. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Specjalistów Ochrony Środowiska, biuro@ochronasrodowiska.info.pl
7. Polski Klub Ekologiczny, biuro_pkezg@pkezg.pl
8. Stowarzyszenie Biorecykling, wojciechowski@gwda.pl
9. Stowarzyszenie OKOLICA, snary@go2.pl
10. Towarzystwo na rzecz Ziemi, biuro@tnz.most.org.pl
11. Zero Waste Europe, pawel@zerowasteurope.eu